

Πρώτη αναφορά εμφάνισης ριζοκτονίωσης (ριζοκτονίασης) στην ορβοβίτσα (*Vicia ervilia*) στη Βουλγαρία

Автор(и): проф. д-р Петър Чавдаров, Институт по растителни генетични ресурси „К. Малков” – Садово; доц. д-р София Петрова, Институт по растителни генетични ресурси "К. Малков" – Садово, ССА; Йордан Рангелов, ИРГР – Садово, ССА

Дата: 18.08.2025 Брой: 8/2025

Ο πικροβίκος, ή αλλιώς «πικρολοβίνα» (*Vicia ervilia* L.) Willd ανήκει στην οικογένεια των Ψυχανθών (*Fabaceae*). Ανήκει στο γένος *Vicia* (βίκος), το οποίο αποτελείται από περίπου 160 ετήσια και πολυετή είδη. Το *Vicia ervilia* είναι μια αρχαία δημητριακή ψυχανθής καλλιέργεια από τη Μεσόγειο περιοχή. Αυτή η καλλιέργεια είχε υψηλή αξία για τους αγρότες στον Παλαιό Κόσμο για τη βελτίωση της θρεπτικής αξίας του ζωτροφίου. Σήμερα, οι σπόροι του *Vicia ervilia* παρουσιάζουν ενδιαφέρον όχι μόνο ως ζωτροφή, αλλά και ως δυνητικό συστατικό σε λειτουργικά τρόφιμα και συμπληρώματα διατροφής.

Το 2025, διάφορες προσβάσεις πικροβίκου μελετήθηκαν στο πειραματικό πεδίο του ΙΓΕΣΑ – Σάδοβο. Οι διαφορετικοί γονότυποι αξιολογήθηκαν σύμφωνα με διάφορα αγρομορφολογικά χαρακτηριστικά, καθώς και για την ανάπτυξη και εξάπλωση διαφόρων εναέριων και εδαφογενών φυτοπαθογόνων. Κατά τις παρατηρήσεις κατά την άνθηση και στην αρχή του σχηματισμού των λοβών, καταγράφηκαν μεμονωμένα φυτά με ήπια χλώρωση που ξεκινούσε από τα κάτω φύλλα. Σταδιακά, η χλώρωση επηρέασε και τα φύλλα των ανώτερων στρωμάτων, και σε μεταγενέστερο στάδιο παρατηρήθηκε ο θάνατος ολόκληρων φυτών (Εικ. 1, 2).

Συμπτώματα ριζοσιτίλας στον πικροβίκο

Κατά τις επιθεωρήσεις, συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν μολυσμένα δείγματα φυτών στο εργαστήριο «Φυτοπαθολογίας» του Ινστιτούτου. Τα άρρωστα δείγματα φυτών πλύθηκαν και τοποθετήθηκαν σε θρεπτικό μέσο (αραβόσιτου-δεξτρόζης άγαρ) και επωάστηκαν σε θερμοστάτη στους 24°C για 14 ημέρες. Η δυναμική της ανάπτυξης του μυκηλίου προσδιορίστηκε κάθε 3 ημέρες. Αρχικά, καταγράψαμε ταχεία ανάπτυξη μυκηλίου με ερπυστικό υποστρώματος μυκήλιο. Το χρώμα του εναέριου μυκηλίου άλλαξε από ασπριδερό σε ανοιχτό καφέ. Μετά από 14 ημέρες, πραγματοποιήθηκε μικροσκοπική ανάλυση και ψηφιακή απεικόνιση των δομών του παθογόνου. Βρήκαμε ότι οι υφές ήταν διαμερισματικές και πολύ συχνά διακλαδίζονταν σε ορθή γωνία. Τα σκληρώδια ήταν μικρά, ακανόνιστου σχήματος, τοποθετημένα στην περιφέρεια και κυρίως καφέ χρώματος (Εικ. 3, 4).

Μυκήλιο του Rhizoctonia solani

Μετά από τις εργαστηριακές αναλύσεις, ταυτοποιήθηκε το είδος *Rhizoctonia solani*. Τα συμπτώματα που παρατηρήθηκαν υπό συνθήκες πεδίου και φυσικό μολυσματικό υπόβαθρο επιβεβαιώθηκαν επίσης μέσω τεχνητής εμβολής των φυτών υπό ελεγχόμενες εργαστηριακές συνθήκες.

Αυτή είναι η πρώτη αναφορά εμφάνισης ριζοσιτίλας στον πικροβίκο (*Vicia ervilia*) στη Βουλγαρία.

Ο εδαφογενής μύκητας *Rhizoctonia solani* είναι ένας επικίνδυνος εδαφογενής φυτοπαθογόνος. Μολύνει κυρίως τις ρίζες και τα κοτσάνια διάφορων καλλιεργούμενων φυτών, συμπεριλαμβανομένων πολλών ψυχανθών καλλιεργειών σε διάφορα μέρη του κόσμου. Η ριζοσιτίλα που προκαλείται από αυτόν τον μύκητα μπορεί να μειώσει σημαντικά την απόδοση και την ποιότητα της παραγωγής που προκύπτει από τις δημητριακές ψυχανθείς καλλιέργειες. Ο ίδιος παθογόνος έχει αναφερθεί ως ο αιτιολογικός παράγοντας της ριζοκτονίωσης στο κοινό φασόλι στη Βουλγαρία.

Βιβλιογραφικές Αναφορές:

1. Bobev, S. 2009. Εγχειρίδιο Ασθενειών Καλλιεργούμενων Φυτών.

2. Zohary, D., Hopf, M. 2000. Εξημέρωση φυτών στον Παλαιό Κόσμο, *Annals of Botany*, 88 (4), 666.
3. Maxted, N., 1995. Μια Οικογεωγραφική Μελέτη του υπογένους *Vicia* του γένους *Vicia*. Συστηματικές και Οικογεωγραφικές Μελέτες σε Γονιδιακές Τράπεζες Καλλιεργειών 8. Διεθνές Ινστιτούτο Φυτογενετικών Πόρων, Ρώμη, Ιταλία.
4. Salt, G. A. 1982. Παράγοντες που επηρεάζουν την αντοχή σε ασθένειες σήψης ρίζας και μαρασμού. Σελίδες 259-267 στο G.C. Hawtin και C. Webb, επιμ., Βελτίωση του Φαβα. Εκδόσεις Martinus Nijhoff, Ολλανδία.